

บทบรรณาธิการ

หนังสือรวมคำบรรยายเล่มที่ ๑ หน้า ๒๑๙ วิชากฎหมายแพ่งลักษณะนี้ อาจารย์ผู้สอน ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ไพโรจน์ วยุภาพ ตำแหน่งของท่านที่ถูกคือ “ประธานศาลฎีกา” ได้แจ้งให้ทางโรงพิมพ์แก้ไขในคราวต่อไปแล้ว

คำถาม ผู้ซื้อที่ดินโดยสุจริตในการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๐๐ หากมีผู้ซื้อที่ดินจากบุคคลดังกล่าวอีกทอดหนึ่ง ผู้ซื้อจะได้รับความคุ้มครองตามบทกฎหมายดังกล่าวด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๘๔๖/๒๕๕๓ ธนากร ก. ผู้ซื้อที่ดินพิพาทโดยสุจริตในการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิมิให้เสียไป แม้ที่ดินพิพาทมิใช่ของจำเลยหรือลูกหนี้โดยคำพิพากษา ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๐ โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินพิพาทจากธนากร ก. อีกทอดหนึ่ง ถือได้ว่าเป็นผู้สืบสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองสิทธิที่มีอยู่ตามมาตรา ๑๓๓๐ เช่นเดียวกัน แม้มิใช่ผู้ซื้อที่ดินดังกล่าวจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลโดยตรงก็ตาม แม้โจทก์ทั้งสองซื้อที่ดินพิพาทโดยทราบมาก่อนว่าจำเลยปลูกบ้านและสิ่งปลูกสร้างอื่นในที่ดินพิพาทเป็นเวลาเกินกว่า ๒๐ ปีแล้ว โดยไม่มีผู้ใดได้แย่งคัดค้าน และจำเลยมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เป็นหลักฐาน จำเลยก็ไม่อาจยกสิทธิดังกล่าวขึ้นใช้ยืนยันสิทธิของโจทก์ทั้งสองที่ได้รับความคุ้มครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๓๐ ได้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าโจทก์ทั้งสองมีกรรมสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่าสิทธิของจำเลย เมื่อโจทก์ทั้งสองบอกกล่าวด้วยวาจาไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือให้จำเลยรื้อถอนบ้านและสิ่งปลูกสร้างอื่นกับให้ออกไปจากที่ดินพิพาทแล้วจำเลยยังคงเพิกเฉย โจทก์ทั้งสองย่อมมีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทได้

คำถาม ซื้อขายรถยนต์โดยผู้ขายยังมิได้ส่งมอบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์และโอนชื่อในทะเบียนให้แก่ผู้ซื้อ กรรมสิทธิ์ในรถยนต์จะโอนไปเป็นของผู้ซื้อเมื่อใด และหากผู้ซื้อไม่ยอมชำระหนี้ที่ค้าง ผู้ขายเอารถยนต์กลับคืนมาโดยพลการจะเป็นความผิดอาญาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๖๐๓/๒๕๕๓ (ประชุมใหญ่) โจทก์ร่วมตกลงซื้อรถยนต์คู่กับจำเลยในราคา ๓๑๐,๐๐๐ บาท ซึ่งในสัญญาข้อ ๓ ระบุว่า จำเลยตกลงรับชำระราคารถยนต์จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๐ ส่วนจำนวนที่เหลือจะชำระให้จำเลยใน

วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ สัญญาซื้อขายดังกล่าวไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ตั้งแต่ประการใด จึงเป็นสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด กรรมสิทธิ์ในรถยนต์ดู่ยอมโอนให้แก่โจทก์ร่วมตั้งแต่วันที่ได้อำนาจสัญญาซื้อขายกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๓, ๔๕๔

ใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์มีไซ้เอกสารสำคัญที่แสดงถึงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ เพียงแต่เป็นพยานหลักฐานอันหนึ่งที่แสดงถึงการเสียภาษีประจำปีและแสดงว่าผู้มีชื่อในใบคู่มือจดทะเบียนรถยนต์น่าจะเป็นเจ้าของเท่านั้น คดีจึงรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยยังเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ดู่คันดังกล่าว ดังนั้น การที่จำเลยขับรถยนต์ดู่ไปจากที่จอดรถ จึงเป็นการเอารถยนต์ดู่ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ร่วมไปโดยไม่มีอำนาจ แม้จำเลยจะอ้างว่าสืบเนื่องมาจากโจทก์ร่วมไม่ยอมชำระหนี้ที่ค้าง แต่ก็เป็นการใช้อำนาจบังคับให้ชำระหนี้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะโจทก์ร่วมค้างชำระราคารถยนต์แก่จำเลยเพียงประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท แต่จำเลยจะให้โจทก์ร่วมชำระเงินแก่จำเลยถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท การที่จำเลยเอารถยนต์ดู่ไปจากโจทก์ร่วมเพื่อเรียกร้องให้โจทก์ร่วมชำระหนี้ นั้น เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอาทรัพย์สินของโจทก์ร่วมไปโดยทุจริต เป็นความผิดฐานลักทรัพย์

คำถาม ข้อที่ดินและยึดถือทำประโยชน์เพื่อตนในระยะเวลาห้ามโอน หากผู้ซื้อครอบครองที่ดินตลอดมาจนเลยเวลาห้ามโอนแล้ว ผู้ซื้อจะได้สิทธิครอบครองหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๔๗๓/๒๕๕๓ (ประชุมใหญ่) การที่จำเลยที่ ๑ ขายที่ดินให้แก่ ป. และมอบการครอบครองที่ดินพิพาทให้โดยมิได้กลับเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับที่ดินอีก แสดงว่าจำเลยที่ ๑ สละเจตนาครอบครองไม่ยึดถือที่ดินพิพาทอีกต่อไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๗ วรรคหนึ่ง แล้ว แม้ ป. จะได้ข้อที่ดินและยึดถือทำประโยชน์เพื่อตนในระยะเวลาห้ามโอน ป. ไม่ได้สิทธิครอบครองเนื่องจากถูกจำกัดสิทธิโดยบทบัญญัติแห่ง ป. ที่ดิน มาตรา ๕๔ ทวิ แต่เมื่อ ป. และโจทก์ซึ่งอยู่กินฉันสามีภริยาได้ร่วมกันครอบครองที่ดินตลอดมาจนเลยเวลาห้ามโอนแล้ว ก็ยังครอบครองที่ดินอยู่ จึงถือได้ว่า ป. และโจทก์ย่อมได้สิทธิครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๖๗ นับแต่วันพ้นกำหนดระยะเวลาห้ามโอน จำเลยที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทและไม่อาจนำที่ดินพิพาทไปแบ่งแยกโอนให้แก่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๙ ได้ จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๑๐ จึงไม่มีสิทธิเข้าไปในที่ดินของโจทก์และจำเลยที่ ๙ ไม่อาจนำที่ดินพิพาทบางส่วนได้จดทะเบียนจำนอง

สัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทตกเป็นโมฆะเพราะต้องห้ามตามกฎหมายที่มีให้โอนที่ดินพิพาท การที่ ป. ได้สิทธิครอบครองในที่ดินเป็นการได้ตามผลของกฎหมายจึงหาอาจเรียกให้จำเลยที่ ๑ จดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่ ป. ได้ไม่

คำถาม ผู้ค้าประกันหลายคนในหนึ่งรายเดียวกัน ผู้ค้าประกันคนหนึ่งชำระหนี้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้ว จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้ค้าประกันร่วมอีกคนหนึ่งได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๑๖๘/๒๕๕๓ ศาลพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ กับโจทก์และจำเลยที่ ๒ ร่วมกันชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา เพราะโจทก์และจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้าประกันหนึ่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งโจทก์ก็ได้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้วจำนวน ๑๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ย่อมรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไล่เบี้ยเอาแก่จำเลยที่ ๒ ได้ตามส่วนเท่า ๆ กัน จำนวน ๘,๕๐๐,๐๐๐ บาท ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๙ (๓) และมาตรา ๒๙๖ เนื่องจากบทบัญญัติในลักษณะคำประกันมิได้กำหนดความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันต่อกันไว้ จึงต้องใช้หลักทั่วไปตามมาตราทั้งสองดังกล่าว (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๙/๒๕๐๙, ๔๕๗๔/๒๕๓๖ วินิจฉัยเช่นกัน)

คำถาม จำเลยตบหน้าผู้เสียหายทันทีที่เปิดประตูห้อง ล้วงเอามีดพับออกมาจี้ที่แก้มผู้เสียหายชูขอเงินไปซื้อสุรา เป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือกรรโชก

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๐๕๒/๒๕๕๓ ความแตกต่างระหว่างความผิดฐานชิงทรัพย์กับความผิดฐานกรรโชกทรัพย์ตามบทบัญญัติของกฎหมายมิได้อยู่ที่จำนวนทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้ไปว่าจะเป็นทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน เพราะไม่ว่าคนร้ายจะได้ทรัพย์สินไปเพียงใด การกระทำความผิดก็เกิดขึ้นแล้วเช่นกัน แต่ข้อสาระสำคัญอยู่ที่ว่าความผิดฐานชิงทรัพย์ต้องมิฐานเดิมจากความผิดฐานลักทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๔ โดยคนร้ายใช้กำลังประทุษร้ายเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์นั้นหรือขู่เข็ญว่าในทันทีทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้นตามความใน ป.อ. มาตรา ๓๓๙ (๒) โดยการลักทรัพย์กับการใช้กำลังประทุษร้ายต้องไม่ขาดตอน หรือเป็นการลักทรัพย์ที่ต้องขู่เข็ญให้ปรากฏว่าในทันทีทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อเนื่องกันไป เมื่อข้อเท็จจริงได้ความจากคำเบิกความของผู้เสียหายว่า ถูกจำเลยตบหน้าทันทีที่เปิดประตูห้อง เมื่อ ข. ตามเข้าไปปิดประตูห้อง จำเลยก็ล้วงมีดพับออกมาจี้ที่แก้มผู้เสียหาย ชูขอเงินไปซื้อสุรา พฤติการณ์ของจำเลยเช่นนั้นบ่งชี้ไปในการทำงานว่าหากผู้เสียหายขัดขืนไม่ให้เงินก็จะถูกประทุษร้ายต่อเนื่องไปในทันทีทันใดนั้น แสดงให้เห็นว่ามุ่งหมายมาทำร้ายและขู่เข็ญผู้เสียหายโดยประสงค์ต่อทรัพย์มาแต่แรก ไม่ใช่เป็นการข่มขืนใจให้ผู้เสียหายยอมให้เงินบางส่วนโดยใช้กำลังประทุษร้ายตามที่จำเลยฎีกา ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษาลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๙ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๘๓ จึงชอบแล้ว

คำถาม การกระทำความผิดโดยประมาท ผู้กระทำจะอ้างว่าเป็นการกระทำความผิดด้วยความจำเป็นได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๒๒๗/๒๕๕๓ คำเบิกความและคำให้การชั้นสอบสวนของจำเลยได้ความว่า ผู้ตายชอบเล่นอาวุธปืน บางครั้งเอากระสุนปืนออกจากลูกไม่แล้วมาจ่อยิงที่ศีรษะตนเองหรือผู้อื่นเพื่อล้อเล่น ในวันเกิดเหตุก่อนเกิดเหตุผู้ตายก็เอาอาวุธปืนมาเล่นอีก แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าขณะที่ผู้ตายเอาอาวุธปืนมาจ่อที่ศีรษะตนเองแล้วจำเลยเข้าแย่งเป็นเหตุให้ปืนลั่นนั้น ผู้ตายจะยิงตนเองหรือผู้ตายเมาสุราจนไม่ได้สติแต่อย่างใด ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยรู้หรือไม่ว่าอาวุธปืนดังกล่าวบรรจุกระสุนปืนหรือไม่ ดังนั้น การที่จำเลยเข้าแย่งอาวุธปืนในสถานการณ์ดังกล่าวถือว่าจำเลยกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และจำเลยอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ อันเป็นการกระทำโดยประมาทตาม ป.อ. มาตรา ๕๙ วรรคสี่

การที่จะอ้างว่าเป็นการกระทำความผิดด้วยความจำเป็นได้นั้น ต้องเป็นเรื่องการกระทำผิดโดยเจตนา แต่คดีนี้จำเลยกระทำความผิดโดยประมาทจึงมิใช่เป็นการกระทำความผิดด้วยความจำเป็น

คำถาม สัญญากู้เงินไม่ได้ลงนามพยานในสัญญา ต่อมา ผู้ให้กู้จึงให้ผู้อื่นลงนามเป็นพยานในสัญญาโดยพลการ แล้วนำมาฟ้องต่อศาลเป็นความผิดฐานปลอมเอกสารหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๖/๒๕๐๕ ศาลฎีกาเห็นว่า การกระทำที่จะเป็นผิดฐานปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ จะต้องเป็นการกระทำที่น่าจะเกิดหรืออาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือประชาชน คดีนี้ โจทก์รับอยู่ว่า โจทก์ได้ลงชื่อในหนังสือสัญญากู้เงินจำเลยที่ ๑ ไป ๘๐,๐๐๐ บาทจริง สัญญาดังกล่าวจึงมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว การที่จำเลยที่ ๑ ให้จำเลยที่ ๒ ลงชื่อในสัญญานั้นในภายหลัง ตามกฎหมายจึงไม่น่าจะเกิดหรืออาจเกิดความเสียหายแก่โจทก์ จำเลยจึงไม่ควรมีความผิดตามที่โจทก์ฎีกา

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ